

'Heffing op sparen' en rechten verworven vóór 2018 : fiscus volgt minister

Auteur: Dirk Coveliers

Editie: Fiscooloog 1627 p. 6

Publicatiedatum: 09 oktober 2019

In een circulaire van 25 september 2019 scheidt de Administratie duidelijkheid over het toepassingsgebied van de 'heffing op het sparen' wat bepaalde 'alternatieve instellingen voor collectieve belegging' (AICB's) betreft : de circulaire bevestigt dat deze AICB's pas onder het toepassingsgebied van de heffing vallen sinds de wetwijziging van eind 2017 (circulaire 2019/C/95). De Administratie legt zich op deze manier neer bij het antwoord van de minister van Financiën op een parlementaire vraag van eerder dit jaar.

Wat voorafging

De meerwaarde die een natuurlijk persoon behaalt bij de verkoop of wederinkoop van rechten van deelneming van een beleggingsinstelling worden geheel of gedeeltelijk als interesten belast (en dus onderworpen aan roerende voorheffing), indien de instelling haar onderliggende activa voor minstens een bepaald percentage heeft belegd in schuldvorderingen (dit percentage betreft de asset test en bedroeg 25 % maar is inmiddels verlaagd naar 10 % wat de vanaf 1 januari 2018 verworven rechten van deelneming betreft). Dit is de zogenaamde 'heffing op het sparen' van artikel 19bis WIB 1992.

Oorspronkelijk viseerde de heffing enkel de Europese fondsen 'met een Europees paspoort' en de fondsen die buiten de Europese Economische Ruimte (EER) gevestigd zijn. Met ingang van 1 juli 2013 werd het toepassingsgebied uitgebreid en werden ook Europese fondsen 'zonder Europees paspoort' onder de regeling gebracht.

De wettekst bleef voor fondsen van binnen de EER echter verwijzen naar de notie 'instellingen voor collectieve belegging in effecten', of afgekort 'ICBE', zijnde een begrip dat men in principe enkel gebruikt voor fondsen 'met' een Europees paspoort.

Dit leidde in hoofde van de Belgische financiële tussenpersonen tot onduidelijkheid bij het bepalen van de producten die binnen het toepassingsgebied van de heffing vallen teneinde te kunnen voldoen aan hun wettelijke verplichting om RV in te houden bij wederinkoop of bij verhandeling. Deze onduidelijkheid had in het bijzonder betrekking op bepaalde AICB's die door de aard of onvoldoende spreiding van hun beleggingen 'geen' Europees paspoort kunnen verwerven.

Administratie

In haar circulaire van 25 oktober 2013 (AAFisc nr. 41/2013) bij de voormelde wetwijziging van 2013 gaf de Administratie, op basis van de toen geldende financiële wetgeving (wet van 3 augustus 2012), aan welke soorten van fondsen onder de heffing vallen en welke niet.

Volgens randnummers 26 tot 28 van die circulaire blijven fondsen die de ingezamelde financiële middelen beleggen in één van de categorieën vermeld in artikel 7, eerste lid, 3° tot 9° van de wet van 3 augustus 2012 buiten het toepassingsgebied van de heffing op het sparen. Het gaat hier meer bepaald om beleggingen in :

* "3° grondstoffen, opties en termijncontracten op grondstoffen",

- * "4° opties en termijncontracten op effecten, deviezen en beursindexcontracten",
- * "5° vastgoed",
- * "6° hoog risicodragend kapitaal",
- * "7° schuldvorderingen in het bezit van derden en overgedragen aan de instelling voor collectieve belegging bij een overdrachtsovereenkomst onder de voorwaarden en volgens de regels die door de Koning zijn vastgesteld",
- * "8° financiële instrumenten die zijn uitgegeven door niet-genoteerde vennootschappen", en
- * "9° andere door de Koning toegelaten beleggingen".

Via een 'addendum' van 8 april 2016 heeft de Administratie deze uitzonderingen evenwel met ingang van 1 juli 2016 afgeschaft en de voormelde randnummers 26 tot 28 ingetrokken. Dit had tot gevolg dat sindsdien elke ICBE - ongeacht haar beleggingspolitiek - in het vizier van de heffing kwam (indien zij voldeed aan de asset test); (zie uitgebreid Fisc., nr. 1473 , p. 3; voor een kritische commentaar, zie Fisc., nr. 1546 , p. 7).

Wetgever

Via de Programmawet van 25 december 2017 heeft de wetgever de wettekst (art. 19bis WIB 1992) zelf aangepast door niet langer uitdrukkelijk te verwijzen naar 'ICBE's' (instellingen voor collectieve belegging in effecten), maar wel naar het meer algemene begrip 'ICB's' (instellingen voor collectieve belegging). Bijgevolg werd er niet langer verwezen naar belegging 'in effecten'. Bedoeling was o.m. duidelijk te maken dat 'alternatieve instellingen voor collectieve belegging' (AICB's) die niet enkel in effecten beleggen, ook onder het toepassingsgebied van de heffing vallen. Deze wetwijziging geldt voor inkomsten betaald of toegekend aan vanaf 1 januari 2018 verworven rechten van deelneming in een instelling voor collectieve belegging (zie Fisc., nr. 1546 , p. 7).

Minister van Financiën

Maar wat met rechten van deelneming in dergelijke AICB's die zijn verworven vóór die datum ?
 Vallen zij toch onder de heffing gelet op het voormelde 'addendum' van de Administratie van 2016 ?
 Met andere woorden, mocht men ervan uitgaan dat de wetwijziging niet meer was dan een 'legalisering' van het 'addendum' ?

Eerder dit jaar bleek uit het antwoord van de minister van Financiën op een parlementaire vraag dat dit niet het geval is. Voor beleggingen die dateren van vóór 1 januari 2018 speelt het al dan niet liquide karakter van de beleggingen van het fonds nog altijd een essentiële rol. De minister steunde zich daarvoor op de voorbereidende werken bij de laatstgenoemde wetsaanpassing en de daarin vermelde omschrijving van 'effecten' (zie Fisc., nr. 1605 , p. 6).

Concreet volgt daaruit dat vóór 1 januari 2018 de volgende ICBE's niet tot het toepassingsgebied van de heffing op het sparen behoorden : fondsen waarvan de beleggingen een "redelijk illiquid" karakter hebben "waardoor zij nooit in aanmerking kunnen komen" voor een Europees paspoort, of waarvan de beleggingen ertoe leiden dat het fonds gesloten is omdat zij niet verzilverbaar zijn wanneer een belegger uit het fonds wil stappen.

Maar ondanks deze verduidelijking van de minister bleef er onzekerheid heersen in de financiële sector, omdat het addendum van 8 april 2016 nog altijd bestond. Met als gevolg dat de verduidelijking in praktijk niet steeds werd toegepast.

Intrekking addendum

Die onzekerheid neemt de nieuwe circulaire nu weg. De Administratie bevestigt daar immers in dat "de principes die in de parlementaire werkzaamheden betreffende de PW 25.12.2017 en in het hierboven vermelde antwoord [van de minister van Financiën] werden uiteengezet voorrang hebben op [...] deze die zijn opgenomen in het addendum van 08.04.2016 aan de circulaire van 25.10.2013. Of anders gezegd er moet worden van uitgegaan dat het addendum van 08.04.2016 werd ingetrokken, zodat de nummers 26 tot 28 van de circulaire van 25.10.2013 worden geacht nooit te zijn opgeheven geweest". "De beginselen die zijn opgenomen in die nummers - en in het bijzonder de lijst van categorieën van beleggingen waarin een ICB kan beleggen zonder als een ICBE in de zin van [oud] art. 19bis, WIB 92, te worden beschouwd -, blijven dus van toepassing op de verrichtingen met betrekking tot de rechten van deelneming die vóór 1 januari 2018 werden verworven" (randnr. 17).

Merk op dat de tekst van de randnummers 26 tot 28 van de circulaire van 25 oktober 2013 nog verwijst naar de voormelde artikelen van de wet van 3 augustus 2012. De wet van 19 april 2014 "betreffende de alternatieve instellingen voor collectieve belegging en hun beheerders" heeft deze artikelen afgeschaft, maar de tekst ervan werd integraal hernomen in artikel 183 van de nieuwe wet (met uitzondering van de vroegere categorie "3° grondstoffen"). Dit artikel stelt letterlijk het volgende :

"Elke openbare AICB moet voor de belegging van de financiële middelen die zij inzamelt, opteren voor één van de hierna opgesomde categorieën van toegelaten beleggingen :

1° (...)

2° opties en termijncontracten op effecten, deviezen en beursindexcontracten;

3° vastgoed;

4° hoogrisicodragend kapitaal;

5° financiële instrumenten die zijn uitgegeven door niet-genoteerde vennootschappen;

6° andere door de Koning toegelaten beleggingen.

De Koning definieert de in het eerste lid opgesomde categorieën van toegelaten beleggingen bij besluit genomen op advies van de FSMA [...]"

Wat betekent dit nu concreet voor natuurlijke personen die vóór 1 januari 2018 rechten van deelneming hebben verworven van bv. :

* privaks (die vallen onder voornoemd art. 183, 4°) die in principe in aandelen beleggen, maar daarnaast ook een deel van hun activa als schuldvorderingen kunnen aanhouden,

* vastgoedfondsen (die vallen onder voornoemd art. 183, 3°) die niet noodzakelijk rechtstreeks in vastgoed beleggen, maar ook in schuldvorderingen van vastgoedvennootschappen of in vastgoedcertificaten kunnen beleggen,

* 'indextrackers' (die vallen onder voornoemd art. 183, 2°) die in indexen van vastrentende beleggingen investeren,

* fondsen die in futures en andere afgeleide producten beleggen,

* hedgefunds, enz.

Dergelijke personen konden - en kunnen nu nog steeds - uitstappen zonder RV, zelfs als meer dan 25 % in schuldvorderingen was belegd of nu nog is belegd (cf. het vroegere percentage van de asset test).

De Administratie bevestigt in haar circulaire dat de belastingplichtigen die "in voorkomend geval" werden "belast op inkomsten uit rechten van deelneming in een ICBE die vóór 1 januari 2018 zijn verworven" terwijl zij, "gelet op hetgeen voorafgaat, buiten het toepassingsgebied van [de heffing op het sparen] vallen, een bezwaarschrift [kunnen] indienen om de terugbetaling van de betaalde belastingen te verkrijgen (art. 366 e.v. WIB 1992)"; (randnr. 18).

Andere preciseringen

* Zoals gezegd, geldt de nieuwe formulering van artikel 19bis WIB 1992, waarbij er voortaan verwezen wordt naar 'ICB's', voor rechten van deelneming die verworven zijn vanaf 1 januari 2018.

Quid wanneer de titularis niet kan aantonen op welke datum hij rechten van deelneming heeft verworven die pas vanaf 1 januari 2018 onder het toepassingsgebied van de heffing op het sparen vallen? Volgens de circulaire wordt hij dan geacht deze rechten te hebben verworven op 1 januari 2018, "waardoor de verrichting (overdracht van rechten van deelneming, inkoop van eigen rechten van deelneming, gehele of gedeeltelijke verdeling van de ICB) onder het toepassingsgebied" van de heffing op het sparen valt. "Het belastbaar inkomen wordt in dit geval vanaf diezelfde datum berekend" (zie randnr. 21).

De circulaire lijkt daarmee vooruit te lopen op het twee weken geleden in Ministerraad goedgekeurde voorontwerp van wet dat een dergelijk vermoeden in de wet zelf inschrijft (Fisc., nr. 1626, p. 15).

* Ten slotte bevat de circulaire ook nog enkele regels om de belastbare basis te bepalen wanneer de rechten van deelneming verkregen werden via 'schenking' (randnr. 22).

Dirk Coveliers